

Školní Guláš

3 roč.
5. č.

TÉMA Astronautika

Školní Guláš

Školní časopis FZŠ Holečkova,
Olomouc

TÉMA: Astronautika

Ročník: 3. (šk. r. 2022/2023)

Číslo: 5. Vydáno: 21. 6. 2023

Tým Školního Guláše

(2022/23)

Redaktoři

Tobias Heneman, Anna Pospíšilová,
Daniela Šídlová, Ella Birkus, Hana Šrotířová,
Kristýna Turoňová, Kryštof Křeháček,
Lukáš Kaláb, Matěj Ámos Hromek,
Natálie Randová, Ondřej Doseděl,
Veronika Libigerová, Viktorie Kryštofíková,
Vojtěch Knaus

Korektura/Vedoucí časopisu

p. uč. Matušová, p. uč. Adámková

Editor, Grafika

Matěj Ámos Hromek

Šéfredaktor

Matěj Ámos Hromek

Obálku nakreslila Eliška Balcarová.
Maskota Guldu kreslí Quynh Nhu Nguyen.

V tomto čísle

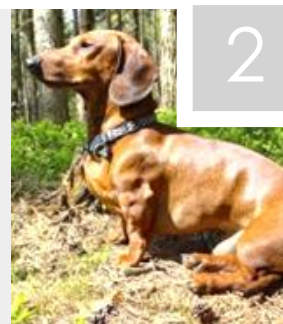
Rozhovor s p. uč. Trčalovou

Víte, jak dlouho
u nás p. učitelka
Trčalová učí?

Poznáš mazlíčky našich učitelů?

Kočky, psi, koně i
slepice... ale
komu patří?

4

Štěkačka

I psi míří ke
hvězdám – smutný
příběh prvního psa
ve vesmíru.

5

První Čechoslovák ve vesmíru: Remek

Jak se
Čechoslovák ocitl
ve vesmíru

- 1 ... Americký profesor na naší škole
- 1 ... Zahradní slavnost
- 1 ... Rychlý rozhovor s p. uč. Trčalovou
- 2 ... Poznáš mazlíčky našich učitelů?
- 3 ... Třikrát za noc – 2. díl
- 4 ... Štěkačka
- 4 ... Černá díra
- 5 ... Život na Měsíci
- 5 ... První Čechoslovák ve vesmíru:
Vladimír Remek
- 6 ... Souhvězdí
- 6 ... Venuše
- 7 ... Vesmírné přání
- 7 ... Bílá díra – Umělá inteligence
- 8 ... První člověk na Měsíci

Jmenuji se Kristýna Turoňová, je mi 11 let a chodím do třídy 5.B. Mám ráda psy (doma mám bišonka Sisinku). Ve

volném čase si ráda maluji, cestuji, chodím do mažorettek nebo ven s kamarádkami. Do Školního Guláše jsem se přihlásila na začátku tohoto školního roku. V tomhle čísle se můžete těšit na spoustu zajímavých článků, tentokrát jsme zvolili téma "vesmír", které se nám zdá velmi zajímavé a neobvyklé.

Pěkné čtení přeje Kristýna Turoňová.

SUPER RIDE CAR FEST

1. 7.

AP
ANOND PERFORMANCE

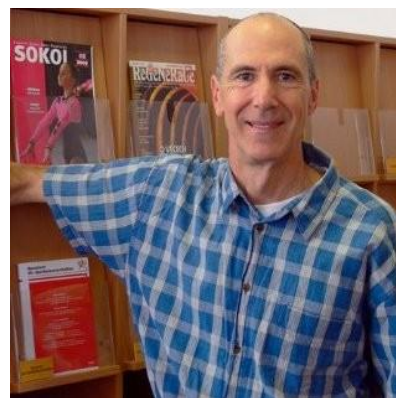
Americký profesor na naší škole

Měli jste někdy možnost mluvit s rodilým mluvčím z Ameriky? My, žáci ze sedmých ročníku, jsme tuhle skvělou příležitost získali.

Navštívil nás docent Donald Roberson jr. (viz obrázek), který učival na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Rozhovor s ním byl velmi naučný a zajímavý.

Nejprve se nám představil a seznámil nás s informacemi o Americe. Poté s námi sdílel řadu svých zážitků. Dozvěděli jsme se, že americký přízvuk je mnohem jednodušší než britský, nebo že se na amerických školách nenosí přezůvky. Z těch našich byl tak nadšený, že si je vyfotil a chce je sdílet na svém Facebooku.

Byl to pro nás vážně skvělý zážitek a zkušenost, kterou bychom si v budoucnu určitě rádi zopakovali, pokud by byla ta možnost. Jestli budete mít takovou příležitost někdy i vy, určitě ji využijte! A nebojte se, mluvit s rodilým mluvčím pro vás bude určitě daleko jednodušší, než si myslíte.

Matěj
Hromek

Zahradní slavnost

Ve středu 31. května se ve venkovním areálu naší školy konala zahradní slavnost. Pozváni byli nejen žáci, ale také jejich rodiče a absolventi.

Program byl opravdu velmi bohatý. Kromě různých sportovních a pohybových úkolů, za které bylo možné získat sladkou odměnu, jste si mohli nechat zaplést barevné copánky nebo něco namalovat

na obličej. Pro nejmenší byl připraven také skákací hrad, který však zaujal i mnoho starších žáků. Celý program doprovázel DJ s hromadou písniček a nechybělo samozřejmě ani občerstvení. Co by to bylo za slavnost bez pořádné tomboly? A abychom udělali radost co nejvíce lidem, konala se hned dvě kola. Úplným vyvrcholením programu byla pěna, ve které si spousta žáků pořádně zadováděla.

Akce sklídila velký úspěch a my doufáme, že tradice zůstane zachována a na další zahradní slavnost se budeme moct těšit i v příštích letech.

Viktorie Kryštofiková,
Kristýna Turoňová

Krátký rozhovor s p. uč. Trčalovou

Jak dlouho učíte na této škole?

„Učím už od roku 1976.“

Učila jste někdy na nějaké jiné škole?

„Ano, učila jsem ve škole v Újezdu u Uničova.“

Byl Váš sen už od dětství stát se učitelkou? Případně kdy jste se rozhodla?

„Ano, od sedmé třídy jsem se chtěla stát učitelkou tělesné výchovy a českého jazyka.“

Jaké jsou Vaše koníčky?

„Sport všeobecně.“

Jaký máte názor na vesmír?

„Nejsem na sto procent přesvědčená, že je tu někde někdo stejný jako my, ale myslím, že tu určitě nejsme sami.“

Anna Pospíšilová,
Natálie Randová

Poznáš mazlíčky našich učitelů?

Kolik toho víte o našich učitelích? Hodně? A víte, jakého mají doma mazlíčka? Někteří vás určitě překvapí. Pojdte si zkusit náš kvíz. Aby to nebylo tak těžké, připravili jsme seznam jmen učitelů, kteří s námi byli ochotni svého mazlíčka sdílet.

1.

2.

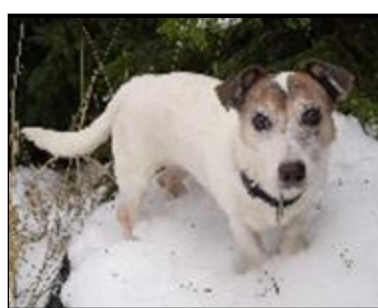
3.

4.

5.

6.

7.

9.

8.

- a) p.uč. Libuše Dvořáková
- b) p.uč. Pavlína Vlková
- c) p.uč. Michaela Janotová
- d) p.uč. Veronika Křepelková (2x)
- e) p.uč. Petr Skákal
- f) p.uč. Soňa Švubová
- g) p.uč. Lenka Matušová
- h) p.uč. Michaela Adámková

Vojtěch
Knaus

Tříkrát za noc

2. díl – Zkažená oslava a nebe

Pár dní po opakovaném vzkříšení

Po strašidelném zážitku v noci jsem konečně začal dohánět svůj spánek. Zkoušel jsem spát čtyři hodiny, ale několikrát jsem se probudil bez dechu. Raději jsem tedy zkrátil dobu na dvě hodiny v kuse. Byl jsem rád, že jsem se alespoň najedl, napil a šel spát, i když jsem věděl, že mě něco zase probudí, jako vždycky. :/ Neměl jsem náladu na nic, ani na své oblíbené koníčky, jako je třeba tvorba videí na YouTube. Postupně jsem zvyšoval délku spánku až na pět hodin, což se stalo mým limitem. Konečně jsem získal trochu energie a dokázal normálně fungovat během dne.

Oslava narozenin

Víkend přišel a s ním oslava narozenin mého strejdy. Protože jsem na oslavě byl trochu neposlušný, strejda mě poslal do nonstop večerky samotného, abych koupil mléko a sirup. Nezbylo mi nic jiného, než tam jít. Když jsem dorazil do obchodu, pokladní tam opřená o kasu spala. Vedle ní byl zvonek s nápisem: "Pokud spím a máte vybráno, probudte mě." Tak jsem zazvonil a probudil ji. Obsloužila mě a já se vydal zpátky. Rozhodl jsem se jít přes pole, protože jsem si myslel, že to bude lepší volba. Bohužel to nebylo pravda. Zezadu mě přepadl náhodný muž a skopl mě na zem. V tom okamžiku jsem najednou zkolaboval, a muž mě nechal na pokoji, i se zbožím z obchodu.

Po pár minutách jsem se zase probudil, ale cítil jsem, že jsem se opět ocitl mimo své tělo. Zkoušel jsem svou duši znovu dostat tam, kam patří.

Trhaně jsem se probudil a začal zhluboka dýchat. Ještě v šoku jsem rychle odnesl nákup a úprkem jsem se vydal na vlak do Olomouce. Stihnul jsem poslední večerní vlak s názvem Brněnský Drak na trase Olomouc - Prostějov - Brno - Bratislava.

Seděl jsem ve vlaku, vyčerpaný ze zážitků toho dne tak unavený, že mě přemohl spánek. Když jsem se zase probudil, byl jsem v jiném světě, ale tentokrát jsem se nemohl vrátit zpět. Stále jsem se vznášel vzhůru, výš a výš, až jsem se dostal na okraj atmosféry, kde jsem potkal Boha. Viděl jsem vzdálené nebe a Bůh mi řekl, že si ho mohu prohlédnout a po dni se vrátit zpět do života. Bylo to riskantní, ale rozhodl jsem se to zkusit.

Pokračování příště...

Vojtěch
Knaus

Štěkačka

Už jste někdy slyšeli o tomhle psím jméně? Ne? A co třeba Lajka? To už jistě ano. Jedná se o doslovný překlad tohoto jména, které fenka získala právě proto, že hodně štěkala. Lajka byla asi tříletá fenka s neobvyklým osudem. Toulala se v moskevských ulicích, kde byla odchycena a poté řádně vycvičena. Společně s ní byli připravováni také další dva psi – Albina a Muška. Všichni tři byli postupně zavíráni do stále menších a těsnějších kotců, aby si zvykli na velikost kabiny, ve které měl být pak jeden z nich vyslán do vesmíru. Psi se

nemohli v kabině nijak pohybovat ani otáčet. Museli si také zvyknout na velký hluk, který při startu družice vydávala.

Lajka celý náročný výcvik zvládla, a mohla se tak stát prvním živým tvorem Země, který se 3. listopadu roku 1957 dostal až na oběžnou dráhu naší planety v družici Sputnik 2.

Její návrat zpět na Zem však nebyl plánovaný. Očekávalo se, že na oběžné dráze bude žít maximálně týden. V družici měla proto připravenou potravu ve formě gelu. Lajka však zažívala velký stres a přehřátí, v jejichž důsledku uhynula přibližně 5-7 hodin po startu.

Lajčin nezvyklý osud je velmi smutný. Stala se však významnou hrdinkou, která lidem pomohla dostat se až do vesmíru. Na památku jí byl vytvořen pomník v podobě sochy a pamětní desky, který je umístěn v Hvězdném městečku nedaleko

Moskvy, ve kterém se připravují ruští kosmonauti.

 Daniela Šídlová

Černá díra

Ve vesmíru se nachází bezpočet různých těles a jevů. Jedním z nejtajemnějších je černá díra. Tento objekt je natolik silný, že k sobě přitáhne jakékoliv těleso ve vesmíru, dokonce i světlo. Černá díra je pro většinu z nás nepochopitelná. Možná si právě teď někteří říkáte: „Co to vůbec je? Co se stane, když se spojí dvě černé díry? Co se stane s astronautem, pokud se ocitne v černé díře?“ Pojďme zkusit společně najít na tyto otázky odpověď.

Co se stane, když se spojí dvě černé díry?

Pokud se dvě masivní černé díry střetnou, nastává pro astronauty, kteří jsou v jejím okolí, velký problém. Černá díra zdvojnásobí svůj objem, čímž vznikne obrovitánská černá díra.

Jaká je nejbližší černá díra?

V roce 2018 čínští astronomové našli k nám nejbližší černou díru, která byla pojmenována LB-1. Ale nebojte, nemáme se prozatím čeho obávat, protože je od nás vzdálená 15 000 světelných let.

Kolik je to v kilometrech?

15 000 světelných let je v přepočtu **150 miliard (15 nul) km!**

Dokážete si takovou vzdálenost vůbec představit?

Co se stane s astronauty v černé díře?

Pokud někdo skončí v černé díře, jeho osud je zpečetěn. Člověk se odsud nemá šanci dostat. Může pouze pozorovat, jak se kvůli obrovské gravitaci pomalu zastavuje čas. Zvláštní však je, že přechod přes horizont nemusí zpočátku vůbec zaznamenat. Děsivé že?

 Ella Birkus,
Veronika Libigerová

Život na Měsíci

Měsíc vznikl před 4,5 miliardami lety a nyní neustále obíhá naši planetu. Při pohledu na oblohu si určitě alespoň někdo z vás položil otázku typu – “Je na Měsíci nějaký život? Je tam někde civilizace podobná té naší nebo dokonce ještě vyspělejší?” Existenci vyspělé civilizace na Měsíci můžeme sice s největší pravděpodobností vyloučit, možná vás ale překvapí, že nějaká forma života se tam přece jen může nacházet.

V roce 2019 se Izraelská sonda pokusila přistát na Měsíci. To se jim ovšem nepodařilo, jelikož sonda

se zřítila na povrch Měsíce. Na palubě sondy byla takzvaná měsíční knihovna. Do této knihovny se na poslední chvíli rozhodli její autoři přidat také tisíce želvušek. Jedná se o miniaturní tvorečky, kteří jsou schopni přežít v téměř jakýchkoliv podmínkách. Mohli bychom říct, že jsou prakticky nesmrtelné. Žijí tam tedy želvušky až dodnes? Schválně, co myslíte?

Viktorie
Kryštofiková

První Čechoslovák ve vesmíru: Vladimír Remek

87. člověk ve vesmíru, jediný Čechoslovák, zástupce třetí země.

Celým jménem Ing. Vladimír Remek byl vojenským letcem, velvyslancem v Rusku a především je známý letem do vesmíru v roce 1976 misí *Sojuz 28*. V roce 1976 Sovětský svaz nabídl ostatním zemím spolupracujících na programu *Interkosmos* účast v letu do vesmíru. V nabídce měl Sovětský svaz plno zemí, které by mohly být prvními, ale kvůli politickým záležitostem se přiklonili k výběru Československa. Po oznámení proběhlo v Praze výběrové řízení, kde byl i Remek - později se stal nejvhodnějším kandidátem.

2. března 1978 započal let Remka společně se zkušenějším kosmonautem Gubravem. Posádka *Sojuzu 28* (Remek a Gubrav) se dalšího dne spojila se *Saljut 6*, kde spolupracovali na výrobě televizních reportáží a zkouškách vědeckých experimentů (nápadů z ČSR). Po několika hodinách v kosmu se Remkovi udělalo nevolno, protože nebyl zvyklý na stav bez tíže (toto je však u nováčků běžné). Třetího dne pobytu Remka ve vesmíru byla uspořádána tisková konference, která byla vysílána i v ČST (Československá televize). Remek však byl už zvyklý na ruštinu, proto se nemohl výstižně vyjádřit v českém jazyce. Sedmý den byl posledním dnem Remkova pobytu v kosmu – spolu s Gubravem přistávali na Zemi. Celková doba letu činila 7 dní 22 hod. a 17 minut.

Po přistání udělal dalších nespočet tiskových konferencí a zúčastňoval se plno vesmírných experimentů - tentokrát ale už na Zemi.

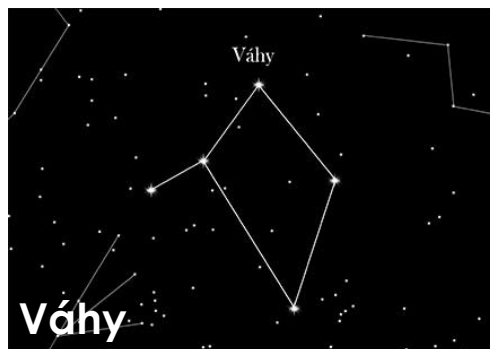
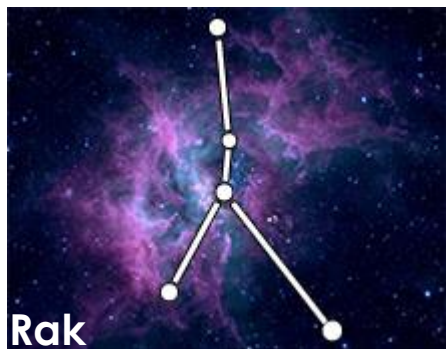

Matěj Ámos
Hromek

Souhvězdí

Základní informace:

- Jsou velké skupiny hvězd.
- Velký a Malý vůz jsou nejznámější souhvězdí na naší obloze.
- Součástí malého vozu je hvězda Polárka (Severa).
- Každé znamení má i své souhvězdí.

Lidé pozorovali oblohu již před mnoha desítkami let. Postupně přišli na to, že hvězdy vytvářejí různé obránce, kterým říkáme souhvězdí. Některé pojmenovali po zvířatech, jiné po mytických postavách. Pojďme si říct alespoň něco málo o některých z nich.

Štír je souhvězdí na jižní obloze. Podle báje by mělo toto souhvězdí představovat obřího škorpióna, kterého poslala bohyně Artemis na lovce Oriona. Zajímavé je, že je toto souhvězdí tak blízko obzoru, že jej můžeme vidět jen částečně.

Váhy souhvězdí váhy označuje stejně dlouhý den a noc – rovnodennost. Jsou velmi speciálním souhvězdím. Svým názvem nepatří ani mezi zvířata, ani mezi mytické postavy. Jsou totiž nástrojem.

Rak je nenápadné souhvězdí na severní obloze. Někteří se domnívají, že souhvězdí raka patří mezi zimní souhvězdí, jiní zase tvrdí, že je to souhvězdí jarní oblohy. Nachází se totiž na jejich pomyslné hranici.

Hana Šrotířová,
Kristýna Turoňová

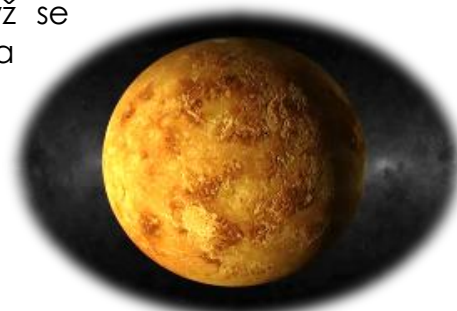
Venuše

Venuše je druhá planeta od Slunce ve sluneční soustavě a je pojmenována po římské bohyni lásky a krásy.

Venuše je podobná naší planetě Zemi. Říká se jí "sesterské planety", protože jsou si velmi podobné svou velikostí a složením. Venuše je však blíže ke Slunci než Země, kvůli tomu ji můžeme vidět na obloze pouze před úsvitem nebo po soumraku. Když se Venuše objeví na obloze, je velmi jasná a výrazná. Někdy ji nazýváme "jitřenka"

nebo "večernice", protože je druhým nejjasnějším světelným bodem na obloze, hned po Slunci a Měsíci.

Občas se může stát, že Venuši uvidíme i během dne. Její povrch však není viditelný, protože je zcela pokrytý hustými mraky. Tyto mraky brání světlu proniknout na povrch planety, a tak jsme mnoho let spekovali o tom, jaký povrch Venuše vlastně má. Teprve ve 20. století byly vyslány speciální přistávací moduly, které přistály na Venuši a poslaly nám informace o jejím povrchu.

Hana
Šrotířová

Vesmírné přání

Pokud jste zapomněli na Den otců, který byl 18. června, můžete to napravit. Zde je velice jednoduché a praktické vesmírné přání.

I LOVE YOU TO THE MOON
AND BACK!
FATHER'S DAY CARD

Budete potřebovat: černý barevný papír velikosti A5, barevné papíry v červené, oranžové a žluté barvě (A6), červené a oranžové bavlněné nitě (tlusté), kousek bílého papíru (na hvězdy), lepidlo, nůžky a trpělivost

1. Žlutý papír ohnete na dvě poloviny a jednou stranou přilepíme na černý papír, stejně jak vidíte na obrázku.
2. Z oranžového papíru vystříháme 3 kolečka (průměr cca 3 cm) a 2 trojúhelníky, z červeného papíru 1 trojúhelník.
3. Z bílého papíru vystříháme hvězdy (počet a velikost je na vás).
4. Tyto barevné tvary přilepíte tak, jak vidíte na obrázku.
5. Bavlněné nitě přivážeme pod žlutý obdélník.
6. Teď už stačí přání dozdobit věnováním.
7. A máte hotovo.

Bílá díra – Umělá inteligence

Bílá díra je hypotetický astronomický objekt, který vychází z matematických rovnic obecné teorie relativity. Zatím však neexistuje přímý důkaz o existenci bílých děr a jejich existence zůstává pouze teoretickým konceptem.

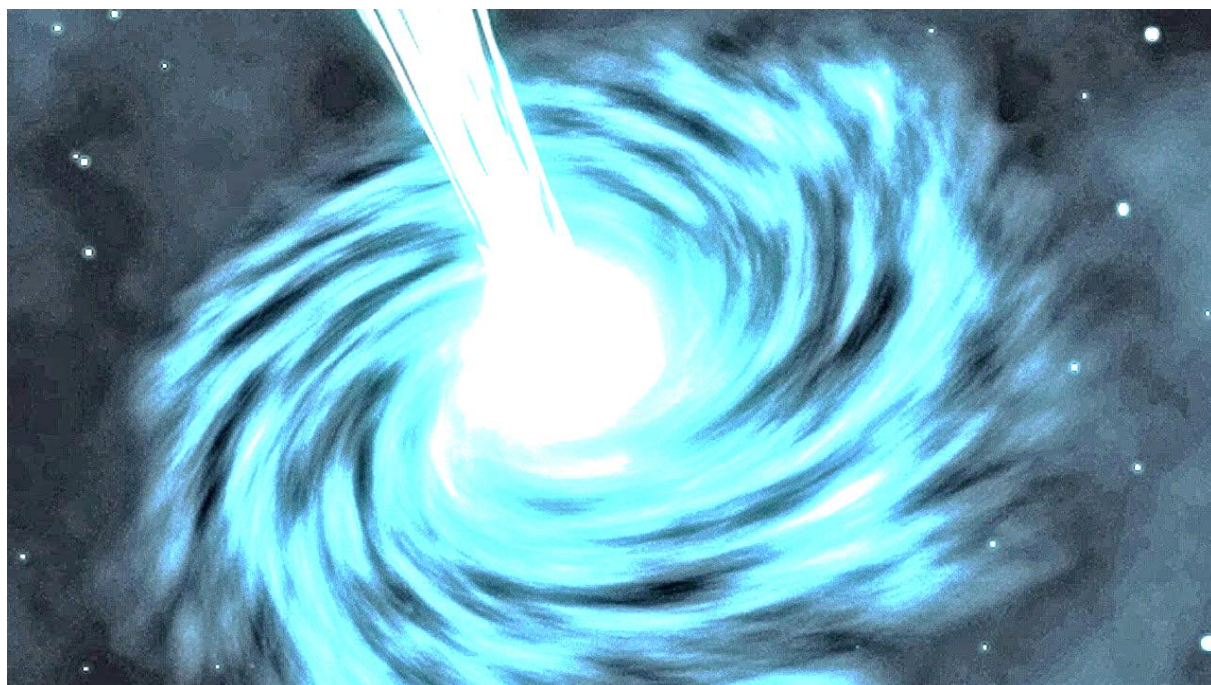
Vědci se zajímají o něco velmi vzrušujícího - bílé díry. Jsou to objekty ve vesmíru, o kterých se mluví hodně, ale zatím není přímý důkaz, že skutečně existují.

Bílé díry jsou jakoby "opakem" černých děr. Černé díry mají tak silnou gravitaci, že všechno, včetně světla, pohlcují. Ale kdyby bílé díry existovaly, měly by dělat právě opak. Vypouštěly by hmotu, energii a dokonce světlo. Podle teorie by bílá díra měla být oddělena od černé díry pomocí "časového mostu". Černé díry mají gravitační jádro, ale bílé díry by měly mít gravitační jádro, ze kterého by hmotu a energii vystřelovaly.

Důležité je si uvědomit, že dosud nebyly bílé díry přímo pozorovány a zůstávají jen teoretickým konceptem v astrofyzice. To znamená, že vědci ještě neví jistě, jestli existují. Je to oblast, ve které se hodně zkoumá a spekuluje, a možná nám přinese nové poznatky o vesmíru.

Umělá inteligence
ChatGPT - OpenAI

První člověk na Měsíci: Neil Armstrong

“Malý krok pro člověka, velký skok pro lidstvo”

V červenci roku 1969 udělali Neil Armstrong a Buzz Aldrin něco, co do té doby neměl možnost udělat žádný jiný člověk na světě. Vstoupili na povrch Měsíce. Toto neuvěřitelné dobrodružství bylo završením dlouhého a náročného závodu ve vesmírném dobývání mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem. V tomto článku se podíváme na základní informace o životě slavných členů posádky Apolla 11.

Neil Armstrong

- Neil Armstrong se narodil 5.8.1930 v Ohio.
- Než se stal astronautem, sloužil jako pilot v námořnictvu Spojených států amerických (USA), kdy také bojoval ve válce v Koreji.
- Roku 1962 přešel do oddílu astronautů NASA.
- Roku 1969 v raketě Apollo 11 přistál na měsíci společně s Buzzem Aldrinem.
- Neil Armstrong vstoupil na povrch měsíce jako 1. člověk na světě.

Buzz Aldrin

- Buzz Aldrin se narodil 20.1. 1930 v Montclair.
- Vystudoval střední školu Montclair High School a poté navštěvoval vojenskou akademii United States Military Academy ve West Point, kterou v roce 1951 absolvoval jako třetí nejlepší ve třídě.
- Po návratu z Měsíce se Buzz Aldrin již nezúčastnil žádné další vesmírné mise a vrátil se zpět k letectvu, kde působil na manažerském postu.

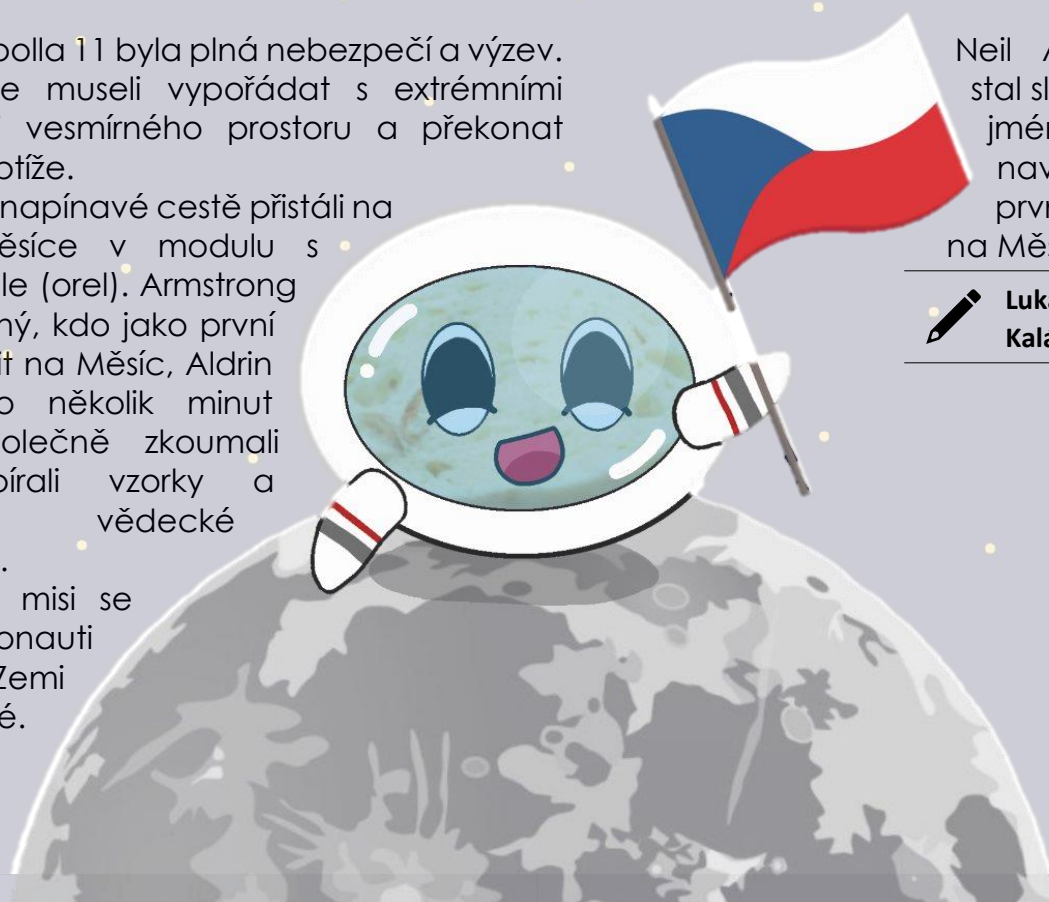
Celá mise Apolla 11 byla plná nebezpečí a výzev. Astronauti se museli vypořádat s extrémními podmínkami vesmírného prostoru a překonat technické obtíže.

Po dlouhé a napínavé cestě přistáli na povrchu Měsíce v modulu s názvem Eagle (orel). Armstrong byl ten šťastný, kdo jako první mohl vykročit na Měsíc, Aldrin se přidal o několik minut později. Společně zkoumali povrch, sbírali vzorky a prováděli vědecké experimenty.

Po úspěšné misi se oba astronauti vrátili na Zemi jako hrdinové.

Neil Armstrong se stal slavným a jeho jméno bude navždy spojeno s prvním krokem na Měsíci

 Lukáš Kaláb

HOŘČICE

VESMÍRNÝ SPECIAL

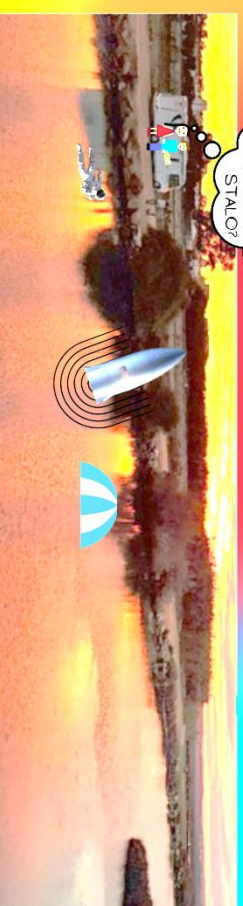
3) 5 SEKUND POZDĚJU!

HELLO, MY ASTRONAUT?

HELLO "I AM THE BEST"

---Dobry den, kde je muj astronaut?---

KONEC

VESMÍRNĚHO SPECIALU

